

Bibelen bør leses mer gjennom Jesus enn å følge den ordrett

Pensjonert misjonær, sokneprest og fengselsprest Anne Berger Jørgensen ledet gudstjenesten i Åpen Kirkegruppe fredag 2. februar 2018. I sin preken snakket blant annet om hvordan vi bør lese Bibelen.

Her er Annes preken:

Mark 4,26-34:

Såkornet

Og han sa: «Med Guds rike er det slik: Det er som når en mann har sådd korn i jorden. Han sover og står opp, det blir natt og det blir dag, og kornet spirer og vokser, men han vet ikke hvordan det skjer. Av seg selv gir jorden grøde, først strå, så aks og til sist modent korn i akset. Så snart grøden er moden, svinger han sigden, for høsten er kommet.»

Sennepsfrøet

Han sa: «Hva skal vi sammenligne Guds rike med? Hvilken lignelse skal vi bruke? Det er som et sennepsfrø. Når det blir sådd, er det mindre enn noe annet frø på jorden, men når det er sådd, vokser det opp og blir større enn alle hagevekster og får så store greiner at himmelens fugler kan bygge rede i skyggen av det.»
Med mange slike lignelser talte han ordet til dem, så mye de var i stand til å høre. Uten lignelser talte han ikke til dem. Men når han var alene med disiplene, forklarte han alt for dem.

Vi har nettopp feiret det som kalles SÅMANNSSØNDAGEN i kirkeåret. Den har fått navnet fra noen av de Bibeltekstene som hører dagen til, blant annet den vi nettopp leste.

Teksten viser oss bilder Jesus bruker for å fortelle hva som skal til for at tro, håp og kjærlighet skal kunne vokse fram. Og bildene han bruker er såkorn og frø. Kirken har tolket dette som at kornet og frøene er Guds ord. Dette Ordet, disse ordene, har vi i Bibelen.

Selv fikk jeg min første Bibel da jeg var konfirmant for over 50 år siden. Den var rød, med navnet mitt i gullskrift. Og da jeg tok den fram her om dagen for å se hva den kunne fortelle om mitt eget forhold til denne boka, ble jeg overrasket over hvor konkret jeg hadde forholdt meg til mye av det som står der. Jeg fant mange understrekninger som minnet meg på hva som var viktig for meg som ung. I marginen hadde jeg flere steder notert datoer og bemerkninger.

For eksempel sto det en dato og et navn utfor flg. vers i Salmenes Bok: «Gi slipp på vreden. La harmen ligge. Bli ikke sint. Det fører bare til det som ondt er.»

Jeg husket situasjonen, selv om den ligger mange tiår tilbake. Jeg var blitt alvorlig uvenner med en venninne. Men hevnlysten ble faktisk godt neddempet av dette verset. «Gi slipp på vreden.....»

Og da jeg bladde meg fram til misjonsbefalingen i Matteus 28 hadde jeg skrevet et stort JA med et kraftig utropstegn etter. «Meg er gitt all makt i himmel og på jord. Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til mine disipler.» Jeg tok den befalingen til å handle om mitt liv. Og svarte ja på utfordringen ved å reise til Japan hvor jeg jobbet i en japansk kirke i mange år.

Jeg har hatt flere bibler etter den røde konfirmantbibelen min. Men det er ikke like mange understrekninger og datoer i den Bibelen jeg leser i nå.

Likevel er Bibelen både en svært personlig bok for meg og samtidig en bok jeg som prest skal formidle til andre. Den angår både mitt personlige liv og ansvaret mitt for å forkynne fra den. Den er som et speil og som en veiviser. Som et speil der de helt konkrete utfordringer jeg møter, vises i speilet og møter mitt eget ansikt og liv. Slik jeg som helt ung virkelig tok til meg at det var lurene å la «vreden fare», kan jeg nå oppmuntres eller korrigeres i det som er mitt liv her og nå. Den viser meg så tydelig at Gud er en Gud som SER. Ser meg og mitt lille liv. Ser med omsorg og kjærlighet. Ser meg som den jeg er, den jeg er blitt.

Og Bibelen er som sagt, også som en veiviser til hva som er mine utfordringer nå, slik misjonsbefalingen var da jeg var ung og bestemte meg for å følge denne i fremtidig yrkesvalg. En veiviser i de valgene jeg nå står overfor når årene ubønnhørlig siger på og utfordringene til selvrespekt blir flere. Respekt for den jeg er nå, som eldre dame, sett og elsket av den Gud som ikke gjør forskjell på folk!

Nå er det jo ikke uten videre slik at vi kan slå opp i Bibelen og forvente at den uten videre speiler vårt liv eller at vi skal bli vist vei i ethvert konkret livsvalg. Bibelen er en meget brokete samling skrifter. Og mange har opplevd at den er blitt brukt mer som advarende pekefinger enn speil og veiviser. Og dersom den BLE brukt som speil og veiviser var det ofte av andre mennesker som bestemte hva som skulle speiles eller vises.

Bibelen forteller oss hvordan de bibelske forfatterne så, hørte og tolket hva de så og hørte. Ikke hvordan GUD så og tolket ting. Vi har ikke en bok som er senket ned fra Himmelen fullt ferdig. Bibelen er blitt til over tid, sammensatt etter en lang prosess. Den inkluderer erfaringene til de som skrev eller ble beskrevet, fortellingene deres om Gud, forståelsen de hadde av livet med Gud og hvordan de skulle leve. Den inkluderer visdommen, innsikten og overbevisningene deres. Men den inkluderer også begrensningene, de blinde flekkene og feiloppfatningene deres. Når vi leser Bibelen oppmerksomt, blir dette klart for oss. For har Gud noen gang befalt å drepe alle menn, kvinner og barn som tilhører fienden vår? Har GUD noen gang sagt at slaveri er greit? Eller at kvinner skal tie i menigheten? Har GUD sagt at homofile relasjoner er en vederstyggelighet?

Eller er det slik at de delene av Bibelen som lærer oss om disse tingene og mer til, forteller oss noe om hvordan noen av våre åndelige forfedre så på ting?

Det finnes imidlertid et sentrum som vi kan orientere oss utfra når det gjelder Bibelen: Jesus Kristus. Han som også kalles ORDET. Det viktigste Gud ville at vi skulle vite, finnes i Bibelen. Jesus Kristus kalles ORDET. Hans måte å møte mennesker på, hans måte å fortelle på, er sentrum. Han er orienteringspunktet for oss.

Det er mange som med god grunn er opprørt og stiller oss til ansvar for måten Bibelen er blitt brukt til undertrykkelse framfor frigjøring opp gjennom tiden. Det må vi også kunne svare på og samtale om. Men når Guds blick ser oss gjennom Jesu øyne, da er det ikke skam og fornedring vi speiler oss i. Da er det et speil av kjærlighet. De gode ordene, trøsten, løftet om frelse og Guds nærvær, de er som små korn og frø som kanskje ikke spirer før det er gått en stund.

Den første lignelsen, den om såkornet, viser oss at ikke noe blir til av ingenting. Noen må så. Det må såes for at noe kan høstes. Å så er å gi fra seg noe. Gi fra seg ord. Gi av tid og krefter for andre. Gi av interesse og omsorg for å lytte til den andres livsfortellinger. Det som skjer av vekst i Guds rike, skjer ofte over tid og i det skjulte. Såkornet er bønner bak lukkede dører. Eller det årelange vennskapet det tar tid å pleie. Det som blir sådd av gudsrikefrø som omsorg og trofasthet, får spire i det skjulte og modnes langsomt til høst. Det er ikke en fattig trøst. Det er en dyp hemmelighet.

Lignelsen om sennepsfrøet viser oss at noe lite og ytre sett uanselig kan vokse og bli til velsignelse. Slik kan det bli med de tilsynelatende små og litt tørre ordene i Bibelen. Kanskje dere har samme erfaring som meg? At ord jeg engang hørte eller leste og som ikke gjorde noe spesielt inntrykk på meg der og da, kan vokse og bli til noe viktig i livet, ord jeg kan, som fuglene i lignelsen, søke beskyttelse og ly i?

Ord som blir som mat for troen eller som en busk hvor jeg kan søke beskyttelse for livets stormvær, slik de små bildene Jesus viste oss i disse to lignelsene, bærer bud om. Begge lignelsene, eller bildene, som Jesus viser oss her, har liv i seg. Liv og mulighet til å vokse fram som tro, håp og kjærlighet.

Vi lever i en tid som møter oss med krav om raske og synlige resultater i det vi skal gjøre. I Guds rike er det annerledes. Der respekteres en rytme av vekst og av modning. Og hver av oss inviteres til å respektere vekten i eget liv. For den er det Gud selv som tar seg av.

Amen